

Jeg glæder mig over, at jeg hverken i kirkelig eller folkelig Henseende har forladt mine Ungdomsidealer. Hvad der tiltalte mig, opvarmede og oplivede mig som ung, disse Idealer er jeg blevet tro imod til denne Dag, og jeg haaber at skulle blive tro mod dem til min sidste Stund. Det kan altsaa ikke bebrejdes mig, at jeg staaer paa det Standpunkt, det ærede Medlem har forladt.

Naar det ærede Medlem Hr. Povlsen yderligere vil henvise mig til Forstander Monrad og hans Stilling til de kirkelige Spørgsmaal, saa glemmer det ærede Medlem at oplyse, at Monrads Stilling til Pastor Rørdam jo er en saadan, at han ikke vil have ham som Lærer paa sin Højskole. Han har heller ikke fulgt ham, da han splittede Menigheden, men han har selvfølgelig undt ham saa megen Frihed som muligt. Det bliver hans Sag. Men jeg mener ikke, at en saadan Frihed for en Menighed eller en Præst, der er indenfor Folkekirken, kan forenes med Folkekirken hele Ordning, det vilde være at sætte Sprængstof ind i Folkekirken.

Det Spørgsmaal, vi her forhandler, er vidtomspændende, det er et Spørgsmaal, som ikke har øjeblikkelig Betydning, men som kan faa den største Betydning i Fremtiden. Derfor siger jeg: Der er jo aabnet Vej for Rørdam og hans Menighed, vi har Trosfrihed, de kan tro, hvad de vil, de kan lære, hvad de vil, om de kirkelige Forhold; men naar de ikke længere kan forene sig med Folkekirken Daab, saa er der den Udvej for dem at danne en Frimenighed, der har de al den Frihed, de kan forlange. Men det er dog for galt, at naar en Præst skifter Tro, og naar en Præst faar Nykker og ikke mere kan følge det, som han er blevet kaldet til Præst for: at forrette de kirkelige Handlinger paa den Maade, som Ritualet foreskriver, saa skal hele Folkekirken rette sig efter ham og ikke omvendt. Han har at rette sig, synes det mig, som enhver anden har at rette sig. Naar man ikke med god Samvittighed kan være i Sognekirken, løser man Sognebaand, og kan man ikke med god Samvittighed være hverken i Sognekirken eller i Valgmenigheden, saa danner man en Frimenighed; det er den redelige Vej, som det forekommer mig, at man her skulde anvise derovre.

Jeg har fulgt de kirkelige Forhold der i to Menneskealdre, og det ærede Medlem Hr. Povlsen kunde jo nok forstaa, at det var med en vis Vemod, jeg saa tilbage paa de svundne Dage og saa, hvad der nu foregik. Ja, det er med Vemod, jeg ser, at

den store Menighed, som Birkedal samlede netop paa Grund af sin Forkyndelse om Daabsordets Sandhed — dersom han ikke havde hævdet det, havde han aldrig faaet en saadan Menighed dannet —, at denne Menighed nu er splittet i to, er slaaet i Stykker. Og saa forlanger den, der har faaet den ene Del af Menigheden, at nu skal Kirkeministeriet indrette Daabsritualet saaledes, at det kan passe for ham, hvad enten han tror eller ikke tror. Man kan da ikke mene, at Folkekirken skal stille sig paa et saadant Standpunkt. Jeg vil ikke have Præstevælde om igen i en anden Form, men der kan blive mange Slags Daabsritualer, hvis hver Præst skal have den Frihed, at han, saa snart han ikke vil følge Folkekirken Daabsritual, fordi han ikke tror paa dets Indhold, kan faa Lov til at bruge et nyt Ritual. Det vil jo kun føre til den største Forvirring og til den største Opløsning i alle kirkelige Forhold.

Vi trænger ikke til Opløsning, vi trænger til Samling baade i folkelig og kirkelig Henseende. Jeg kan derfor ikke sympatisere med dem, der vil tilraade, at man skal gaa bort fra det, som Folkekirken har sluttet sig til og slutter sig til, blot for at imødekomme en Præst, der er kommet i Tvivl, ja, kommet i Strid med den Daab, han har forrettet i en Række af Aar, og som han, saa vidt jeg ved, forretter den Dag i Dag.

Jeg mener, at det fremfor at ordne Sagen paa den Maade, som det ærede Medlem Hr. Povlsen ønsker, at Ministeren skal, er mere redeligt, at man saa gaar til klart og bestemt at sige: Vi rejser en Kamp for Adskillelsen af Statssamfundet og Folkekirken. Og her har den højtærede Minister paa en Maade rakt Haanden til det ærede Medlem Hr. Povlsen, idet han har tilbudt at optage den Tanke, som var fremme ved Kirkelovenes Forhandling i Form af en Dagsorden, der opfordrede til at lade Sagen hvile og at gaa over til at drøfte Spørgsmaalet om at nedsætte en Kommission til Overvejelse af en Adskillelse af Kirke og Stat, en Dagsorden, som den Gang blev forkastet. Jeg ønsker ikke en saadan Adskillelse, jeg tror ikke, det er nødvendigt at komme til en saadan Adskillelse; men kommer man ind paa en Ordning i Folkekirken, hvorefter man laver det ene Daabsritual efter det andet, alt sammen for at tilfredsstille en eller anden Præst, er man inde i et saadant Vilderede, i et saadant Kaos, at det ganske naturligt maa føre til Folkekirken Opløsning.

Jeg afventer derfor roligt, hvad den